
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

SOKKAL INKÁBB

Róma 5,1-9

2018. MÁJUS 13.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: Ézsaiás próféta könyve 55.

Imádkozzuk: Ahogy énekünkben, most imádságunkban is hozzánk hajló kegyelmedért könyörgünk, mennyei Atyánk. Könyörgünk Szentleked áldásáért, hogy egységben és békében élhessünk. De tudjuk, hogyha nem látogatsz meg bennünket kegyelmeddel, nem formálsz át szívünket és életünket, csak üres vágy az egyezés és hiába való reménykedni békeségben, nem békélünk meg, egymás között sem találunk békeséget. Hozzád fohászkodunk most, mennyei Atyánk, és kérünk, légy segítségül nekünk, ajándékozz meg bennünket Igéd erejével, Lelked világosságával, újíts meg bennünket a szeretetben, a hitben, a reménységben, taníts bennünket a Krisztus útján járni, hátat fordítani minden bűnnek, vétéknek, ellened való lázadásnak, békétlenségnek és egyenletlenségnek. Le is tesszük most Előtted ezeket a bűneinket és kérünk, oldozz fel ezek alól, és ajándékozz meg kegyelmeddel, igazságoddal, örök békeségeddel. Krisztusért, a mi Urunkért, aki mindezeket megszerezte számunkra és most szüntelenül közbenjár érettünk, kérünk, hallgasd meg könyörgésünket. Ámen

Textus: Megigazulván azért hit által, békeségünk van Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által, aki által van a menetelünk is hitben ahhoz a kegyelemhez, amelyben állunk; és dicsekedünk az Isten dicsőségének reménységében. Nemcsak pedig, hanem dicsekedünk a háborúságokban is, tudván, hogy a háborúság békeséges tűrést nemz, a békeséges tűrés pedig próbatétel, a próbatétel pedig reménységet, a reménység pedig nem szegyenít meg; mert az Istennek szerelme kitöltetett a mi szívünkbe a Szent Lélek által, ki adatott nekünk. Mert Krisztus, mikor még erőteleneke voltunk, a maga idejében meghalt a gonoszokért. Bizonyára igazért is alig hal meg valaki; ám a jóért talán csak meg merne halni valaki. Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt. Minekutána azért most megigazultunk az ő vére által, sokkal inkább megtartatunk a harag ellen ő általa. Mert ha, mikor ellensé-

gei voltunk, megbékéltünk Istennel az ő Fiának halála által, sokkal inkább megtartatunk az ő élete által minekutána megbékéltünk vele. (Róma 5,1-9)

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! A elmúlt alkalommal, amikor arra utaltam, hogy a próféták után, a Római levelet olvasva, a kegyelem fog jönni végre, némi vagánysággal vagy valami felületes szóval, így mondtam: hát akkor jöjjön a kegyelem! De aztán, ahogy olvastuk Pál apostol fejtegetéseit Ábrahámról, Ábrahám életéről, a neki adott ígéretről, nagyon hamar felfedeztük az ígéret mögött az isteni kegyelmet, mégpedig azt a kegyelmet, amely pontosan ugyanolyan, mint a teremtő kegyelem. Hiszen itt egy vénemberről van szó, akinek a felesége is vénasszony, biológiailag nem lehet már gyermekük, túl vannak már a termő életkoron, és mégis, Isten utódot ígér nekik, mégpedig vér szerinti utódot. Azt mondtuk erre, ez olyan, mint a teremtés. Így is mondja Pál apostol itt a Római levél 3. részében, hogy Ábrahám abban az Istenben hitt, aki a holtakat megeleveníti, és azokat, amik nincsenek, előszólítja, mint meglévőket, – épp úgy ahogyan a semmiből teremtette a világot. Isten Ábrahámnak és Sárának mintegy a semmiből ajándékozott gyermeket. Erre mondtam nagy vagányul: hát jöjjön a kegyelem. De éppenséggel azt fedeztük fel, hogy a kegyelem nem jön, hanem mindig van, vagy ha jön a kegyelem, akkor mindent megelőzve jön. Megelőzi az ígéretet, megelőzi a szövetséget, megelőzi az Isten csodálatos vezettetéseit, megelőzi az imádságaink meghallgatását, ahogy Jézus mondja a Hegyi beszédben: még szánkon sincs a szó, a mennyei Atya már tudja minden kívánságunkat. És még a hitet is megelőzi a kegyelem. Ezért mondja olyan erőteljesen az apostol, hogy hit által... hit által kapjuk ezt a kegyelmet, hit által békülünk meg Istennel, hit által van bemenetelünk Isten drága ajándékaihoz, mert a hit az egyetlen erő az életünkben, az egyetlen valóság, ami valóban felismeri, hogy mindent, amit kaptunk, kegyelemből kaptunk. Kegyelemből van a hit is. Az igaz hit önmagára nézve is tudja mondani, hogy kegyelemből vagyok!

Azt láttuk tehát, hogy új teremtés kezdődik el Istennek minden kegyelmével. Idézttem János apostolt is, aki az evangéliumában ilyen csodálatosan mondja: kegyelmet vettünk kegyelemért (János 1,16). Azt is látjuk továbbá, hogy Pál apostol másfajta bemeneteket is mutat Isten kegyelmének a megértéséhez, és sokféle módon is buzdít arra, hogy helyezzük bele magunkat ebbe az isteni kegyelembe. Most éppen itt, az 5. résznél fejtegeti azt, hogy amit kaptunk, az nem az esélyeink egyike; vagyis nem úgy van velünk dolga Istennek, hogy az embernek sokféle esélye volna, Isten pedig kiválasztja közülük a legjobbat. Nem olyan az embervilág, mint a kaleidoszkóp, hogy Isten addig rázogattja, amíg ki nem jön a megfelelő alakzat. Azt is láttuk, hogy Isten ígérete és kegyelme nem járandóság, hanem valami egészen új és mégis a legrégebbi, mert minden áldás Isten kegyelméből táplálkozik. Most pedig az apostol egy újabb gondolatot illeszt ide, újabb ajtót nyit ehhez a csodálatos kegyelemhez, hogy aztán majd eljutva a levele közepéig, a 8. részben azt mondhassa: nincs kárhoztató ítélet azok ellen, akik a Jézus Krisztusban vannak, akik a Szentlélek-

ben vannak. Mert az Isten Lelkének törvénye, a kegyelem törvénye fölszabadított engem a bűn és a halál törvénye alól.

Ám ez a másik bemenet erős szavakkal nyílik, itt megrázkódnunk. És éppen-séggel azért, mert ezt a valóságot sokkal jobban ismerjük, ez megzúz miket és megtöri a szívünket, lelkünket, az életünket. Még annál is megrendítőbb, mint ha váratlanul döntés elé kerülünk, hogy mindenről lemondva fogadjuk el Isten ígését, és remény ellenére reménykedve kapjuk kegyelmét. Ami most kaput nyit: ítélet és igazság. Ezt a kettőt egyszerre kell mondani. Valahogy úgy, ahogy a régi magyar nyelvben, még a nyelvújítás kora előtt, a napórát nem napórának nevezték, hanem árnyékórának. Bizony pontos a régi kifejezés, hiszen a napórát nézve onnan tudjuk meg az idő állását, hogy a kis rúdnak az árnyéka hova vetül éppen az óralapon. Vagyis az az óra: árnyékóra. De mennyivel szabatosabb és pontosabb azt mondani, hogy napóra, hiszen, ha nem kel fel a Nap és nem tündöklök a Nap fénye, akkor hiába nézzük a számlapot, nem látjuk a fény árnyékát; meg amúgy is a nap járásához igazodik a számolás módja. Engedjétek meg hát, hogy a hasonlathoz igazodva, ma árnyékórát tart-sak. Igazságról, pontosabban igazságosságról lesz szó, de egyúttal ítéletről is. Múlt alkalommal is hallottunk már arról, hogy amíg Istentől távol vagyunk, amíg harcban állunk Istennel, amíg nem adunk dicsőséget Istennek, amíg nem fordítjuk életünket az igazság Napja felé (Malakiás 4,2), addig nemcsak vesztesek vagyunk, hanem ítélet alatt is vagyunk. Legjobban talán az adós-szolga példázata mutatja meg ezt (Máté 18,23). Jézus a bekövetkező ítélet kapcsán mondja ezt a példabeszédet. Egy embert állít elé, aki tízezer talentummal tartozik az urának. Vagyis nem holmi kis csicskásról van itt szó, hanem hatalmas feladattal megbízott emberről. Tízezer talentum körülbelül annyi aranyban, mint itt ez a templomtér a karzat tetejéig. Abszurd mennyiség, ennyi szinte nincs is. Az emberünk nem tud elszámolni. Elsikkasztotta, amit rábíztak. Vagy valami korrupcióba keveredett. Az ura eladatná rabszolgának, őt is, családját is, a vagyonát elárvereztetné: fizessen meg így! Leborul a szolga és könyörög, és ígéretet mindenfélet. Mire a király elengedi és nyilván, vele együtt az adósságot is. Jön a szolga kifelé az ura elől, találkozik egy szolgatársával, aki száz dinárral tartozik neki. Ez egyhavi napszám, vagy, ahogy mostanában szedik az epert, két heti eperszedés órábére. Nekiugrik, fojtogatni kezdi és követeli a pénzét. A szolgatársa leborul előtte, azt mondja, könyörülj meg rajtam, engedj szabadon, megfizetem neked. De ő nem akarta ezt – mondja Jézus -, hanem pert indított ellene, börtönbe záratta. Amikor a király meghallja ezt, visszahívhatja és elítéli ezekkel a szavakkal: gonosz szolga, azt kellett volna tenned, amit én tettem veled.

Ezért érdeklő Pál apostolt az igazság, az ítélet és a megigazulás, vagyis Istennek a számunkra adott felmentő ítélete, mert nem az a kérdés, hogy milyen módon úszhatjuk meg az ítéletet, hanem az, hogy megváltoztat-e bennünket a kegyelem, másmilyené leszünk-e általa, olyanokká leszünk-e, mint Jézus Krisztus? Olyanokká leszünk-e (olvastuk a Filippi levélben), mint Jézus Krisztus? Megszületik-e bennünk az indulat, ami Jézus Krisztusban volt? Pált tehát

nem annyira az eljárás érdeklí, hanem a változás. Megváltoztat-e minket az igazság?

Általában is mindig az a kérdés, hogy miféle igazságon alapszik egyáltalán egy bírói ítélet? És ezzel máris a mai ige közepénél vagyunk. De maradjunk még némileg annál, amit a nagy filozófus, Immánuel Kant mondott erről. Ő azt fejtegeti, hogy az embernek elengedhetetlen szüksége van arra, hogy egyrészt megbocsátó legyen, mert a kölcsönös igazság (a *iustitia commutativa*) értelmében megbocsátónak kell lennünk egymás iránt, ám másrészt, ez nem lehet azonos a rossz gyáva eltűrésével. E két pólus között mozog az életünk. A filozófus felvetései voltaképpen a Bibliából valók, hiszen örökös kérdésünk, hogy miképpen is vagyunk az Isten szeretetével és az Isten igazságával?

Igen, szükségünk van arra, hogy Isten megirgalmazzon nekünk; ha Ő nem bocsát meg, mindennek vége! Mózes V. könyvében, éppenséggel a Törvény könyvében maga az Úr mondja: «csepegjen tanításom, mint az eső, hulljon, mint harmat a beszédem, langyos zápor a gyenge fűre, mint permetezés a pázsitra.» (5Móz 32) Vagy nem olvasnánk újra meg újra a zsoldárban a csodálatos ígéreteket, hogy: Isten megbocsát nekünk és bűneinkről meg nem emlékezik. E nélkül nincsen életünk. Ugyanakkor azt is tudjuk, hogy akkor sincs életünk, ha a rosszat gyáván eltűrjük, ha hagyjuk a gonoszt regnálni. Nos, hogy van ez a kettő, és min alapszik a kegyelem, mire alapozza Isten az Ő megbocsátását? Világi analógiákat fogok hozni, ahogy az apostol is teszi azt a Római levélben, amikor igazságról, igazság beszámításáról, ítéletről, kárhóztató ítéletről, felmentő ítéletről beszél. A háttérben mindig ott van az apostol saját korának a jogrendszere, akár a zsidóságé, akár a hellén világé, de leginkább a rómaiaké. Mindjárt először erre a kérdésre kell felelnünk, hogy min alapszik a kegyelem, van-e a kegyelemnek alapja? Tudom, az előbb azt mondtam, hogy kegyelem mindennek az alapja, mégis, van-e itt valami mélyebb alapja ennek a kegyelemnek? A régi világban, amikor valaki kegyelmet kapott, azt, egy sajátos törvényszéki eljárás során, csak a király adhatta meg, ezt nevezték *clementia regis*-nek. Ezzel manapság is szoktak érvelni, például olvastam egy statisztikát arról, hogy az Egyesült Államok elnöke 2016-ban hány kegyelmi kérvényt fogadott el. Több ezer kegyelmi kérvényt adtak be hozzá, ő néhány tucatot elfogadott. Ez az uralkodó joga, *clementia regis*, a király kegyelme, a király irgalmassága. Mire hat ez? A király irgalma sok esetben a túlzó ítéletet korrigálja. Amikor valakit a bíró egy eljárás során elítél, ám méltányosabb is lehetett volna, vagy nem jól érvelt az ügyvéd, vagy az elítélt élete annyira megváltozott már, hogy láthatóan hasznos volt az ítélet, megjobbult tőle, akkor a király, az uralkodó, az elnök, a köztársasági elnök figyelembe vehet egy-egy ilyen kérvényt. Tehát ez a kegyelem lehet egy súlyos ítélet korrekciója vagy egy túlzó ítélet enyhítése. Ugyanakkor minden jogász tudja, hogy ennek a kegyelemnek a forrása a tényleges bírói eljáráson kívül esik. Ha az eljárással volna gond, arra ott van a perújrafelvétel intézménye. Tehát, ha a bíró rosszul csinálta a dolgát, ha nem vett figyelembe mindent, amit figyelembe kellett vennie, akkor új eljárásra utasítják. Ez a kegyelem, amiről most beszélünk, kívül esik az el-

járáson, ez kívülről jön. Szinte ebből vezeti le Pál apostol, és később, a középkorban Luther Márton is, hogy a minket megigazító isteni igazság, a nekünk adott isteni kegyelem valójában idegen igazság (iustitia alinea), az nem az én igazságom. Aki kegyelmet kér, azért kéri a kegyelmet, mert neki már nincs igazsága, neki már nincs mire hivatkoznia, ő már nem tudja bebizonyítani az ártatlanságát, nem tud arra rámutatni, hogy valami szörnyű igazságtalanság történt vele. Esdekel, kér, fohászkodik, folyamodik. Jézusa kezében kész a kegyelem, egyenest oda fog folyamodni..., írja csodálatosan Arany János a Szondi két apródjában.

Ennek a különös megkegyelmezésnek a másik véglete az amnesztia. Azért a másik véglete, mert míg az előbbi esetek mind az egyéni kegyelemre tekintettek, addig az amnesztia kollektív jellegű. Amikor véget ér egy háború és a vesztes fél beismeri a vereségét, és békéért folyamodik és békét kötnek, sokszor (nem mindig!) a békefeltételek között ott van az amnesztia is. Eszerint mindazok, akik a legyőzött hadsereg katonái voltak, aztán talán azok is, akik az igazságtalan háborút elindították, és talán azok is, aki felszították és bonyodalmassá tették a helyzetet, amnesztiát kapnak. Olykor - általános amnesztia esetén - a legyőzött ország minden polgárára kiterjesztik ezt. Vagyis, úgymond, élhetnek tovább, mintha semmi nem történt volna. Amikor beírtam a számítógépbe az amnesztia szót, a számítógép automata korrigáló-rendszere kiírta a képernyőre, hogy nemde, ugye, az amnézia szóra gondoltam!? (Persze, nem mindig ilyen okos ez a számítógép, például, ha beírom, hogy Duna-melléki egyházkerület, akkor mindig kijavítja Duma-mellékire -, de most nem fogok sokat beszélni.) Amnesztia - amnézia. Igen, a két szó rokon, mert az amnesztia is feledést jelent. Bűneikről többé meg nem emlékezem – ígéri a prófétával Isten is. És ez általános, ahogy amnesztia is azt jelenti, hogy a felmentés tekintet nélkül jut érvényre. Amikor nagy ünnepe van egy országnak, vagy jó történik egy országgal, amnesztiát hirdetnek; ez az anti-világban is így volt és ma is így van. Ha pedig amnesztia köre a tíz évnél hosszabb börtönbüntetésre ítéletekre terjedt ki, akkor valamennyit szabadon bocsátják. Ilyen értelemben az amnesztia egyszerre közös és egyéni kegyelem. Ferencz József 1857-ben amnesztiát hirdetett a szabadságharc után, ez tette később lehetővé a kiegyezést. Vagy az amerikai polgárháború után, 1868-ban amnesztiát hirdettek a győztes északiak, ez tette lehetővé a nagy társadalmi megbékélést az Egyesült Államokban, és ekkor kezdett el az Egyesült Államok felvirágozni, mint ahogy az Osztrák-Magyar Monarchia is – valljuk be – ekkor kezdett el fölvirágozni (mégma oda is lett a szabadság). Aki azonban amnesztia révén részesült kegyelemben, annak tartania kell magát a békefeltételekhez is, egyébként érvényét veszti a kegyelem. És ez az egyéni kegyelemnél is így van, aki egyéni kegyelmet kap, aztán ha bűnt követel, az súlyosbító körülmény lesz esetében. Amikor Dávid királynak menekülnie kellett, mert a fia, Absolon puccsot szervezett ellene, akkor a Saul családjából származó Sémei – olvassuk a Királyok könyvében (2Sám 16;18; 1Kir 1,2) – kiállt az út szélére és kigúnyolja a menekülő Dávidot, ahelyett, hogy segített volna – csak gúnyolja, beköp-

ködi, szinte rendőrsort kell állítani, hogy szegény király életben maradjon. És amikor megbukik a puccs és Dávid visszatér, Semei bemegy elé, leborul és kegyelemért könyörög - vagyis az életéért. Dávid megkegyelmez neki, és elrendeli, hogy nem lehet véret ontani. Semei túlélte Dávid királyságát, és már Salamon idejében járunk, amikor megszegte a kegyelembe foglalt feltételeket. Ekkor lesújtott rá az ítélet.

Tehát kegyelem és amnesztia. Az a kérdés mostmár, hol találjuk meg ezek alapját? Hol találjuk meg ezt az igazságot? A nagy filozófus, Arisztotelész óta, szinte végig a középkorban is, és a skolasztikus teológusok is az erényként tüntették fel igazságosságot. Az igazságosság erény volt. Hadd olvassam fel, milyen szépen beszél erről Shakespeare a Velencei kalmárban, amikor Portia könyörög édesapjáért, Antonióért, aki egy rossz szerződést kötött és elbukta a szerződést, és végre kéne hajtani rajta a szerződésben foglatakat és irgalomért könyörög. Ezeket mondja Portia:

«Az irgalom lényege nem a kényszer,
úgy fakad, mint a csöndes eső a mennyből
a lenti földre és kétszeresen áldott,
megáldja azt, aki adja, és azt, aki kapja...
A nagyobbakban is ez a legnagyobb,
koronánál szebb dísz a királynak,
a hatalom akkor a legistenibb, ha fékje az irgalom.»

Milyen szép szavak ezek a clementia registről! Azt mondja ki Portia ebben a szép eulogiumban, hogy az irgalom a szívben gyökerezik. A király kezében ott a jogar, ez az ítélő igazságosság (iustitia punitiva), a király fején ott a korona, amit vagy népfelség elvén vagy dinasztikus elven kapott (iustitia distributiva); ezek eleve uralmához tartoznak, attól elidegeníthetetlenek. De vajon ott van-e a király szívében az irgalom? Mert akkor a legistenibb. És milyen szépen emlékeztet bennünket Ézsaiás próféta szavára Shakespeare is, amikor azt mondja: az irgalom lényege nem kényszer, úgy fakad, mint a csöndes eső a mennyből a lenti földre, és kétszeresen áldott. Megáldja azt, aki adja, és azt, aki kapja. Mert mit mond Ézsaiás prófétánál Isten - a megbocsátásban bővülködő (Ézs 55,8) -, aki éppen az irgalmát, könyörületét hirdeti ki, hogy visszahozza népét és megújítja őket? Azt mondja, hogy irgalmának szava nem tér vissza hozzá üresen (Ézs 55,11). Olyan az én Igém, mondj, mint az eső, megöntözi a földet, termővé teszi azt. Nos, ez a kérdés, kedves testvére! Hogy az Isten igéje, az Isten beszéde megöntözt-e minket, termővé tett-e bennünket, irgalmas szívűvé tett-e bennünket? Nem gyáva rosszat-tűrőkké, hanem irgalmasokká, igazságot szolgáltatókká, olyanokká, akik Istennek ezt a könyörülő igazságát érvényre tudják juttatni.

Jeremiás próféta így jövendöl az új szövetségről: «nem tanítja többi senki az ő felebarátját, senki az ő atyjafiát, mondván, ismerjétek meg az Urat, mert ők mindnyájan megismernek engem, kicsinytől fogva nagyig. Ezt mondja az Úr:

mert megbocsátom bűneiket, és vétkeikről többé meg nem emlékezem.» (Jer 31,33-34) Látjuk már, hogy ennek a megbocsátásnak, megirgalmazásnak a békénél van a feltétele. Ott él a megbocsátás ereje, ahol béke van, ahol megbé-kéltség van, ahol békesség van. Persze, a mi 21. századi szentimentalista mó-dunkon (jaj, mi a békéből is tudunk szentimentalizmust csinálni), hanem úgy, ahogy az apostol mondja itt: megigazulván tehát, békességünk van Istennél (Róm 5). Azt az igazságot, ami nekem nincs, Isten betulajdonítja nekem, Isten nekem adja, attribuíálja, részemmé teszi, beszámítja nekem, ahogy a teológu-sok mondják: ez az igazság a Krisztus igazsága, Isten Krisztust tulajdonítja be nekem, úgy tekint rám, mint gyermekére, mert Krisztus az Ő Fia. És ezért mondja Pál apostol, hogy ha mi megnyerjük ezt a kegyelmet, ha megvan ez a belső alap, akkor igazságot nyerünk, Isten gyermekévé fogad, visszahelyez bennünket teremtményi jogainkba. A Római levél első része, a bevezetője ar-ról szól, hogy elveszítette az ember teremtményi jogait. Isten beleállította az embert a világegyetem teljes közepébe, ahogy a régiek mondták, a menny és a föld közé, hogy arccal Isten felé élve dicsőítse teremtőjét. Vagy, ahogy a még régebbiek mondták: egyedül az ember az a teremtmény, aki nem lehajtott fej-jel jár, hanem fel tudja emelni arcát az igazság Napjára, hogy az isteni igazság visszatükröződjék róla. Mi ezt elvesztettük, tönkretettük, eljátszottuk. Isten mégsem közösít ki bennünket végképp, hanem felment, visszafogad gyerme-keivé, visszahelyez teremtményi jogainkba. Ebben bontakozik ki Istennel való békességünk.

Mindez Pál apostol másképp is megfogalmazza itt, a felolvasott 5. részben: nem félünk Isten haragjától, és mentesülünk attól, hogy folytonosan az önté-let szörnyű köreibe keveredjünk. Igen, ahol nincs kegyelem, ott öntélet van, ezt mindenki tudja. Elmondtam a múltkor, hogy milyen mélységekig elhatol az önmaga fölött ítéletet mondó ember, aki megsemmisítő, önromboló mó-don ront önmaga ellen. Mi azt hisszük, hogy csak hanyag, csak slendrián, csak nem veszi be a gyógyszert, csak nem fogadja meg azt, ami javára van, csak könnyelműen a vesztébe rohan, csak vagánykodik, mert unalmasnak tartja, amit az élet jó rendje megkívánj, és csak úgy nekiugrik a másiknak is. De mi-ért is? Mert kimondatlanul is tudja, mikor a vesztébe akar rohanni, hogy ahol nincs kegyelem, ott csak (kárhoztató) ítélet van.

Kedves testvérek, az árnyéknak nem a fény az ellentéte, hanem a sötétség. Ahol nem ragyog az Isten napja, ahol nem esik ránk az Isten dicsőségfényé-nek sugara, ahol nem élhetjük át Istennek ezt a feloldozó, felmentő, helyreál-lító, megújító kegyelmét, ott nem árnyék van, ott pusztá sötétség van. Ha már árnyéket látsz, akkor már sejtheted és tudhatod, hogy Isten kegyelme ragyog. Egy régi királyon, Ezékiáson esett Ézsaiás próféta idejében, hogy amikor a próféta isteni üzenetet vitt neki: készülj, mert meg fogsz halni és nem élsz többet (Ézs 38), akkor a király befelé fordult a falnak és sírt, mint egy gyerek és könnyögött és esdekelt. Kegyelemért könnyögött. Nem volt mit Isten elé vin-nie, nem volt érdeme, sansza, valami kis esélye a sok esély között, egy utolsó lehetősége a sok lehetőség végén, nem volt mit felszámítani. És még útban volt

hazafelé a próféta, amikor isteni szót hallott: menj vissza a királyhoz és mondd meg neki: ahogy visszaáll a napórán az árnyék 10 fokot, úgy adok még neked tizenöt évet. És csoda történt, az árnyék visszaállt a napórán 10 fokkal. Nos, árnyékóra vagy napóra? Mindegy is, talán, kedves testvérek. De ha a napórát nézzük, tudnunk kell, hogy csak ha beragyogja a nap fénye be, csak akkor mutatja az időt. A fény az árnyékkal mutatja az időt, és az árnyék így mutatja meg a kegyelmet.

Pál apostol most arra buzdít bennünket, hogy bátran, igaz szívvel forduljunk az igazság Napja felé, hogy Isten dicsősége fölragyogjon rajtunk, és mi magunk is – nem úgy, mint az adós szolga, hanem úgy, ahogy Krisztus kívánja – Tőle tanuljuk meg, mit jelent ez: irgalmasságot akarok és nem áldozatot. Ámen

Imádkozzunk! Mennyei Atyánk a mi Urunk Jézus Krisztusunk által! Mi érdemtelenek vagyunk, igazság nélkül valók, teremtetési jogainkat elveszítettük. Mi tékozlók vagyunk, akik Tőled elszakadtak. Mindezt tudva, nagy hálával, kimondhatatlan dicsőítéssel jöttünk most Hozzád, hogy Fiadban, a mi Urunkban, Jézus Krisztusunkban igazságot szereztél és ajándékoztál nekünk. Őbenne meghirdetted, hogy örökké megbékéltél velünk és Szentleked erejében minden kegyelmeidet nekünk ajándékozod, hogy ne féljünk, hogy Veled megbékéljünk, hogy kiegyenesedjünk, hogy minden dolgunkat békeességben végezzük, és boldogan támaszkodjunk ígéreteidre, melyeket az eljövendő élet felől adtál nekünk. Tarts meg bennünket, mennyei Atyánk, ebben a Te nagy kegyelmedben. Oda szánjuk magunkat és kérünk is, hogy formálj bennünket Lelked erejében, bölcsességében, áldásaiban, Igéd világosságában, hogy szívünk még inkább Hozzád hajoljon, Benned teljesedjen. Add erődöt, hogy állhatatosan megmaradjunk az igazság mellett, hogy ne hódoljunk be gyáván igazságtalanságnak, jogtalanságnak, bűnnek, gyalázatnak és istentelenségnek. Ő, kérünk, mennyei Atyánk, Lelked erőiből segíts meg bennünket ebben. Kérünk szomorkodó testvéreinkért, a gyászban járókért. Te, aki a nem lévőköt előszólítod, mint a meglevőket, Te, aki a holtaknak új életet adsz, Te, aki Jézus Krisztust feltámasztottad, vigasztald őket most a halál völgyében a feltámadás csodálatos és biztos ígéretével. Könyörgünk Urunk népedért, a Krisztus igazságában járókért szerte e világon, mindazokért, akik az Ő nevéért háborúságot, gyalázatot, üldöztetést, hátrátételt szenvednek, őrizd és óvd meg életüket, tedd őket bátorra velünk együtt. S minket is, akik élvezzük áldó békédet, minket is tégy bátorra, hogy a Krisztus igazságát el ne hallgassuk, hanem az egész világ előtt hálás és magasztaló szívvel kivalljuk azt. Krisztusért, hallgass meg bennünket. Ámen